

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ”
(для бакалаврів, спеціалістів)

МАУП

Київ 2005

Підготовлено кандидатом психологічних наук, професором *О. І. Бондарчук*

Рецензент доктор психологічних наук, професор, завлабораторією психології управління Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України *Л. М. Карамушка*

Затверджено на засіданні кафедри психології
(протокол № 4 від 24.12.01)

Перезатверджено на засіданні кафедри психології
(протокол № 11 від 10.06.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Бондарчук О. І. Навчальна програма дисципліни “Загальна психологія” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: МАУП, 2005. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Загальна психологія”, вказівки до виконання контрольної роботи, завдання для контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Одним з головних чинників фахового становлення майбутніх психологів є знання, отримані при вивченні дисципліни “Загальна психологія”, базової для цієї спеціальності.

Мета курсу — висвітлити найбільш загальні закономірності, механізми виникнення, функціонування і розвитку психіки. Завдання курсу — сформулювати у студентів наукові погляди щодо психічної діяльності, умов становлення і розвитку особистості, формування умінь і навичок правильно і науково обґрунтовано пояснювати психологічні факти, певні прояви особистості людини.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН вивчення дисципліни “ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ”

№ п/п	Назва розділу і теми
	I. Вступ до загальної психології
1	Предмет і завдання загальної психології
2	Методологічні принципи і методи вивчення психіки
3	Розвиток психіки і свідомості
	II. Особистість у діяльності та спілкуванні
4	Особистість
5	Діяльність
6	Спілкування
	III. Пізнавальна сфера особистості
7	Увага
8	Відчуття і сприймання
9	Пам'ять
10	Мислення
11	Уява
	IV. Емоційно-вольова сфера особистості
12	Почуття
13	Воля
	V. Індивідуально-психологічні особливості особистості
14	Темперамент
15	Характер
16	Здібності

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ”

Розділ I. Вступ до загальної психології

Тема 1. Предмет і завдання загальної психології

Психологія як наука про виникнення, функціонування і розвиток психіки. Становлення предмета психології. Напрями наукової психології у Західній Європі й США: психоаналіз, біхевіоризм, гештальтпсихологія, когнітивна психологія, гуманістична психологія. Розвиток вітчизняної психології (Л. Виготський, Б. Ананьєв, Г. Костюк, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн, Д. Узнадзе та ін.). Основні завдання психології на сучасному етапі.

Психіка як об'єкт психології. Мозок і психіка. Рефлекторний характер психіки. Будова нервової системи. Основні процеси і закони вищої нервової діяльності. Іррадіація, концентрація і взаємна індукція нервових процесів збудження і гальмування. Умовні й безумовні рефлекси. Динамічний стереотип. Перша та друга сигнальні системи.

*Локалізація психічних функцій у корі головного мозку. Теорія системної динамічної локалізації (мозкової організації) вищих психічних функцій людини (А. Лурія). Енергетичний блок мозку (блок тонусу кори). Блок прийому, переробки і збереження інформації. Блок програмування, регуляції і контролю діяльності¹. *

Література [6; 7; 11; 14; 17; 21; 23; 26; 32]

Тема 2. Методологічні принципи і методи вивчення психіки

Методологічна основа вивчення психіки: принципи детермінізму, єдності свідомості та діяльності, розвитку, системності, випереджального відображення тощо.

¹Текст, виокремлений зірочками, стосується змістових аспектів проблеми, що розглядаються тільки у процесі підготовки на кваліфікаційному рівні “магістр”.

Основні групи методів психології. Організаційні методи: порівняльне, лонгітюдне, комплексне дослідження. Генетико-моделюючий метод дослідження психіки.

Емпіричні методи: спостереження і самоспостереження, експеримент (лабораторний, природний, констатуючий і формуючий), психодіагностика (тести, опитувальники, анкети, інтерв'ю, соціометрія), аналіз продуктів діяльності.

Методи обробки даних: кількісний (статистичний) і якісний аналіз.

Методи корекції: груповий тренінг і аутотренінг, психотерапія.

Методики психологічного дослідження. Етапи психологічного дослідження: підготовчий, власне експериментальний, кількісної обробки даних, інтерпретації отриманих даних.

Можливості застосування методів математичної обробки даних. Визначення центральної тенденції і розкидання даних, статистичної достовірності зв'язків і відмінностей між емпіричними даними дослідження психіки.

Література [2; 6; 7; 9; 15; 17; 24; 26]

Тема 3. Розвиток психіки і свідомості

Теоретичні підходи до проблеми виникнення психіки: антропоморфізм, панпсихізм, нейропсихізм. Виникнення психіки як результат еволюції нервової системи. Умови розвитку психіки.

Розвиток психіки у філогенезі: подразливість, тропізми, таксиси, елементарна чутливість, предметне сприймання, інтелект. Особливості й форми прояву психіки в поведінці: інстинкти, навички, інтелектуальна поведінка. Спілкування і “мова” тварин.

Умови переходу до вищої форми відображення — людської свідомості. Роль праці та спілкування у виникненні свідомості. Суть відмінностей психіки тварин і людини. Свідомість і мовлення. Свідомість і несвідоме. Рівні прояву неусвідомлюваних психічних явищ. Передсвідоме, підсвідоме, надсвідоме.

Система і рівні основних форм відображення дійсності.

Література [6; 7; 9; 13; 14; 16; 17; 21; 25; 28]

Розділ II. Особистість у діяльності та спілкуванні

Тема 4. Особистість

Поняття про особистість у психології. Співвідношення понять “людина”, “індивід”, “особистість”, “суб’єкт”, “індивідуальність”.

Структура особистості. Біологічне і соціальне в структурі особистості.

Мотиваційна сфера особистості. Потреби як джерело активності особистості. Мотиви. Види мотивів. Потреби й схильності. Інтереси. Переконання і світогляд. Установка особистості. Ціннісні орієнтації особистості як змістовна характеристика мотиваційної сфери особистості. Термінальні й інструментальні цінності.

Спрямованість особистості. Форми прояву спрямованості.

Самосвідомість особистості. Образ “Я” як установка особистості. Самооцінка та її роль у становленні самосвідомості особистості. Рівень домагань. Психологічний захист особистості. Можливості розвитку самосвідомості особистості.

Формування особистості. Рушійні сили розвитку особистості. Формування особистості як процес і результат її розвитку. Формування особистості як цілеспрямоване виховання.

Аналіз структури особистості залежно від її системоутворюючої позиції (Л. Божович), спрямованості особистості (К. Платонов), особистісного змісту (О. Леонтев), установки особистості (Д. Узнадзе), ціннісної орієнтації (А. Петровський), диспозиції особистості (В. Ядов).

Література [3; 5; 12–14; 17; 19; 22; 30]

Тема 5. Діяльність

Поняття про діяльність. Діяльність та імпульсивна поведінка. Діяльність як зовнішня (фізична) і внутрішня (психічна) активність. Роль діяльності в становленні особистості. Структура діяльності людини: мета, мотиви, дії.

Дія як процес, спрямований на досягнення поставленої мети. Дія і рух. Види дій. Інтеріоризація й екстеріоризація дій.

Опанування діяльністю. Навички і вміння. Етапи і чинники продуктивності формування навичок. Взаємодія навичок. Перенесення й інтерференція навичок. Уміння як використання знань і навичок для досягнення мети діяльності. Навички як дія, виконання якої стало потребою. Звички.

Формування діяльності. Основні види діяльності (праця, навчання, гра) та їх психологічна характеристика.

Механізм планування, регулювання і контролю дій. Акцептор дії (П. Анохін).

Література [7; 9; 14; 17; 19; 21; 22; 26; 30; 31]

Тема 6. Спілкування

Поняття “спілкування”. Функції спілкування. Взаємозв’язок спілкування та діяльності. Структура спілкування.

Спілкування як обмін інформацією. Вербальна і невербальна комунікації. Мовлення як процес спілкування людей за допомогою мови.

Спілкування як міжособистісна взаємодія. Роль і роліві очікування у процесі спілкування.

Спілкування як сприймання і розуміння людьми одне одного. Причинова інтерпретація поведінки іншої людини. Ефекти “ореола” і стереотипізації у сприйнятті іншої людини.

Спілкування людей у групах. Групи та їх класифікація. Види груп. Типологія груп за рівнем розвитку. Колектив як вища форма розвитку групи. Міжособистісні стосунки у групах і методи їх виявлення.

Проблема становлення колективу. Можливості зміни статусу особистості в колективі.

Література [4; 5; 7; 11; 15; 17; 20; 22; 25; 26]

Розділ III. Пізнавальна сфера особистості

Тема 7. Увага

Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги. Механізми мозкової діяльності, що забезпечують зосередження на об’єкті. Домінанта (А. Ухтомський). Орієнтовна діяльність і увага.

Характеристики уваги: стійкість, переключення, розподіл, обсяг. Види уваги: мимовільна, довільна, післядовільна. Взаємозв’язок якостей уваги і властивостей нервової системи.

Умови привертання уваги. Підтримка уваги у процесі діяльності. Методи вивчення уваги.

Увага як згорнутий контроль (П. Гальперін, С. Кабилицька).

Література [2; 7; 11; 17–19; 21; 24; 26]

Тема 8. Відчуття і сприймання

Поняття “відчуття” і “сприймання”. Рефлекторна природа відчуттів. Рецептори й аналізатори. Класифікація відчуттів. Види відчуттів.

Загальні властивості відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація подразників. Поріг чутливості та його вимір. Удосконалення відчуттів. Компенсаційний ефект.

Сприймання як перцептивна діяльність суб'єкта. Характеристики сприймання: предметність, цілісність, структурність, константність, осмисленість. Залежність сприймання від попереднього досвіду і характеру діяльності. Фігура і фон сприймання. Полімодальність сприймання.

Сприймання простору і часу. Зорові ілюзії. Удосконалення сприймання. Спостереження як цілеспрямоване сприймання. Методи вивчення чуттєвих форм пізнання дійсності.

Закон Вебера — Фехнера. Адаптація і сенсibiliзація як дві основні форми зміни чутливості.

Література [2; 7; 17–19; 21; 24; 26]

Тема 9. Пам'ять

Поняття про пам'ять. Фізіологічні основи пам'яті. Види пам'яті. Генетична і прижиттєва пам'ять. Класифікація пам'яті: за модальністю (наочно-образна, рухова, емоційна, словесно-логічна), тривалістю зберігання (миттєва, короткочасна, проміжна, довгострокова), цілями діяльності (мимовільна, довільна).

Процеси пам'яті. Запам'ятовування: мимовільне і довільне, механічне і логічне. Відтворення. Забування.

Умови і прийоми підвищення ефективності пам'яті.

Методи вивчення пам'яті.

*Проактивне і ретроактивне гальмування. Різноманітні підходи до визначення механізму пам'яті: фізіологічний, біологічний, психологічний.

Крива запам'ятовування Еббінгауза. Форми відтворення: впізнавання, спогад, згадування, ремінісценція. Теорії забування: згасання слідів, інтерферуюче гальмування слідів.*

Література [7; 10; 11; 13; 16; 17; 20; 21; 24; 26]

Тема 10. Мислення

Поняття про мислення. Мислення і чуттєве пізнання. Операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстракція, конкретизація, узагальнення. Форми мислення: поняття, судження, умовивід. Класифікація видів мислення: за формою (предметно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне), характером розв'язаних задач (теоретичне, практичне), ступенем новизни й оригінальності (репродуктивне, творче), ступенем розгнутості (дискурсивне, інтуїтивне).

Індивідуальні особливості мислення: глибина, самостійність, широта, гнучкість, швидкість розумових операцій.

Мислення і мовлення. Мислення як процес розв'язання завдань. Етапи розв'язання завдань і розумові дії. Засоби активізації розумової діяльності людини. Методи вивчення мислення.

Теорії мислення. Теорія поетапного формування розумових дій (П. Гальперін).

Література [2; 7; 10; 11; 13; 17; 21; 24; 25]

Тема 11. Уява

Поняття про уяву. Випереджальне відображення у процесі уяви. Види уяви: мимовільна і довільна, репродуктивна і творча. Фантазія, марення, мрії.

Фізіологічні основи уяви. Засоби і прийоми створення нових образів: типізація і гіперболізація, аглютинація, схематизація. Методи вивчення уяви. Уява і творча діяльність.

Література [2; 7; 11; 17; 20–22; 25]

Розділ IV. Емоційно-вольова сфера особистості

Тема 12. Почуття

Поняття про почуття. Функції почуттів. Фізіологічні основи почуттів. Форми переживання почуттів. Емоції. Класифікація емоцій. Емоційний тон відчуттів. Емоційні стани. Афекти. Настрій. Емоційний стрес, тривожність. Емоційні властивості особистості.

Соціальна обумовленість людських почуттів. Почуття й особистість. Вищі почуття: моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні.

Методи вивчення емоційної сфери людини. Можливості саморегуляції емоцій.

Теорія емоцій Джемса — Ланге. Тривимірна теорія емоцій В. Вундта. Інформаційна концепція емоцій П. Симонова. Біологічна теорія емоцій П. Анохіна.

Література [7; 8; 10; 11; 17–21; 26]

Тема 13. Воля

Поняття про волю. Функції волі. Воля як саморегуляція діяльності.

Прояви волі. Потяги і бажання. Прагнення особистості. Ризик і його види. Вольові якості.

Простий і складний вольовий акт. Структура складного вольового акту. Ухвалення рішення і його реалізація. Локус контролю. Взаємозв'язок мотивів і волі. Можливості самовиховання волі.

Література [1; 5; 7; 11; 17; 19; 20; 22; 25; 26]

Розділ V. Індивідуально-психологічні особливості особистості

Тема 14. Темперамент

Поняття про темперамент. Теорії темпераменту: гуморальна, конституціональна, фізіологічна. Тип вищої нервової діяльності та темперамент.

Типи темпераменту. Прояв темпераменту у трудовій і навчальній діяльності. Темперамент й індивідуальний стиль діяльності.

Вивчення проявів властивостей нервової системи: активність, реактивність, пластичність, регулярність, темп реакцій (В. Мерлін та ін.).

Література [2; 3; 7; 8; 10; 11; 17–21; 26; 31]

Тема 15. Характер

Поняття про характер. Темперамент і характер. Характер та індивідуальність людини.

Структура характеру. Риси характеру і становлення особистості. Акцентуації характеру. Методи вивчення характеру.

Виразні ознаки характеру. Вчинки і дії. Проблема взаємозв'язку характеру і зовнішнього вигляду людини. Формування характеру. Характер і обставини.

Література [2; 3; 7; 8; 10; 11; 17–21; 26; 31]

Тема 16. Здібності

Поняття про здібності. Задатки і здібності. Здібності та діяльність.

Види здібностей. Загальні й соціальні здібності. Рівні розвитку здібностей. Обдарованість. Талант. Геніальність.

Умови розвитку здібностей: активність, навчання і виховання.

Методи визначення здібностей. Формування здібностей. Роль інтересів і схильностей у формуванні здібностей.

Спеціальні здібності і проблема їх розвитку.

Література [1; 7; 13; 17–19; 22; 24; 25; 28; 31]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Номер варіанта контрольної роботи студент вибирає за останньою цифрою номера своєї залікової книжки (див. таблицю).

Остання цифра номера залікової книжки студента	Номер варіанта контрольної роботи
1	I
2	II
3	III
4	IV
5	V
6	I
7	II
8	III
9	IV
0	V

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант I

1. У процесі дослідження встановіть особливості емоційного стану людини, не відволікаючи її від роботи:

- 1) який метод психології можна використовувати в цьому разі і чому?

2) на підставі чого можна визначити емоційний стан цієї людини?

2. Чи можна закономірності психіки, виявлені у тварин, перенести на людину? Обґрунтуйте відповідь.

3. Складіть і проаналізуйте схему взаємозв'язку чуттєвих і логічних форм пізнання дійсності.

4. Наведені нижче особливості поведінки людини характеризують її або як індивіда, або як особистість.

Виділіть особливості, які відбивають поведінку індивіда, й особливості, які відбивають поведінку особистості. Обґрунтуйте свій вибір.

Старанність, гарна координація рухів, комунікабельність, низька адаптація до темряви, працьовитість, чесність, висока сенсорна чутливість.

5. На підставі характеристики визначте тип темпераменту й особливості роботи психолога з людиною, яка має такий тип темпераменту.

Дуже товариський, життєрадісний, швидко знаходить спільну мову з колегами, легко пристосовується до нових умов. Захоплюється всім новим, але швидко може втратити до нього інтерес.

Варіант II

1. З огляду на методичні вимоги до анкети визначте:

- 1) чи важко вам звернутися з проханням до незнайомої людини?
- 2) чи охоче ви позичаєте свої речі?
- 3) чи є у вас почуття гумору?
- 4) чи вважаєте ви себе самовпевненим або невпевненим?

Відповіді на які питання більше відповідатимуть дійсності і чому?

2. У чому полягає відмінність психіки людини від психіки тварин? Обґрунтуйте відповідь.

3. Складіть і проаналізуйте схему видів мовлення.

4. Наведені далі особливості поведінки людини характеризують її або як індивіда, або як особистість.

Виділіть ті особливості, які характеризують: 1) індивіда; 2) особистість.

Нерішучість, швидкість рухових реакцій, старанність, реактивність, впертість, моторна ригідність, швидкий темп діяльності.

5. На підставі характеристики визначте тип темпераменту й особливості роботи психолога з людиною, яка має такий тип темпераменту.

Нестриманий, імпульсивний. Міміка виразна, швидка; мовлення уривчасте; рухи стрімкі (рвучкі). З ентузіазмом починає справу, але, зіткнувшись із труднощами, дратується, через це робота продовжується за інерцією або взагалі припиняється.

Варіант III

1. В одному підрозділі — 36 чоловік, в іншому — 41. У ході соціометрії з'ясувалося, що в першому підрозділі зроблено 36 взаємних виборів, а в другому — 20 (число обмежень дорівнювало 3):

- 1) які коефіцієнти взаємності в колективах двох підрозділів?
- 2) які психологічні факти варто врахувати, щоб зробити правильний висновок про рівень розвитку міжособистісних стосунків у цих підрозділах?

2. У чому полягає відмінність між мовленням людини і звуковою сигналізацією тварин?

3. Складіть і проаналізуйте схему розв'язання розумової задачі.

4. У поданих прикладах поведінки людей проявляються риси індивіда й особистості. Виберіть з них ті, які характеризують особистість. Обґрунтуйте свій вибір:

- 1) К. виділяється виразною мімікою, різкими рухами і швидкою ходю;
- 2) С. вніс пропозицію, здійснення якої підвищить ефективність роботи організації;
- 3) у В. прекрасна дикція і приємний голос;
- 4) А. вступив у профспілку;
- 5) в Е. спостерігається уповільненість мовлення, ускладнення в переключенні з одного виду діяльності на інший.

5. На підставі характеристики визначте тип темпераменту й особливості роботи соціального психолога з людиною, що має такий тип темпераменту.

В., як правило, стриманий, незворушний. На питання відповідає не відразу, але спокійно і по суті. Важко сходиться з людьми. Підтримує постійні контакти з обмеженим колом знайомих.

Варіант IV

1. Дайте оцінку питанням експериментатора з погляду вимог, поставлених до методу інтерв'ю:

- 1) ви хотіли б перейти в інший відділ тому, що вас не влаштовує ваш керівник?
Ні, що ви.
- 2) можливо, у вас не склалися стосунки зі співробітниками вашого відділу?
Стосунки склалися непогані.

2. Складіть схему співвідношення рівнів розвитку нервової системи, психіки і форм поведінки тварин.

3. Проаналізуйте і покажіть на прикладах взаємозв'язок різноманітних форм прояву психіки.

4. Наведені нижче якості характеризують людину як особистість і як індивіда. Які якості характеризують індивіда, а які — особистість? Обґрунтуйте відповідь.

Відповідальність, охайність, емоційність, реактивність, лінь, пластичність, брехливість, збудливість.

5. На підставі характеристики визначте тип темпераменту та рекомендації, які з урахуванням особливостей такого типу темпераменту в трудовій діяльності може подати психолог керівнику робітника Г.

Г. чуйний і чулий. Водночас недовірливий, вразливий, довго переживає невдачу. У такі хвилини він замикається в колі своїх переживань.

Варіант V

1. Визначте метод, який застосовано у наведеному фрагменті методики, та психологічний механізм, що лежить в його основі. Обґрунтуйте відповідь.

Якщо у людини термінова справа, а до неї звертається з проханням про допомогу колега...

Коли я згадую про роботу...

2. Чому елементарну чутливість прийнято вважати вихідною формою прояву психіки?

3. Складіть і проаналізуйте схему формування нових уявлень у процесі творчої діяльності.

4. Твердження, що наведені далі, стосуються прояву в поведінці людей рис індивіда й особистості. Виберіть ті зразки поведінки, які характеризують індивіда. Обґрунтуйте свій вибір:

- 1) С. вніс пропозицію, впровадження якої підвищить ефективність роботи організації;
- 2) у В. прекрасна дикція і приємний голос;
- 3) К. виділяється виразною мімікою, різкими рухами і швидкою ходю;
- 4) в Е., як правило, спостерігаються уповільненість мовлення, складність у переключенні з одного виду діяльності на інший;
- 5) А. вступив у профспілку.

5. На підставі характеристики визначте тип темпераменту й особливості роботи психолога з людиною, яка має такий тип темпераменту.

Д. ініціативний, працює і діє дуже інтенсивно, може витримати велике навантаження, виконуючи відразу кілька справ.

Стомлення у Д. виявляється насамперед у підвищеній дратівливості й навіть агресивності. Водночас Д. може відпочити за короткий час.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Загальна психологія як наука та її використання в роботі психолога.
2. Становлення психології як науки.
3. Завдання психології як науки.
4. Галузі психологічної науки.
5. Основні напрями розвитку психології та їх характеристика.
6. Методологічні принципи загальної психології.
7. Принцип детермінізму у психології.
8. Принцип системності в загальній психології.
9. Принцип випереджального психічного відображення дійсності.
10. Принцип єдності свідомості й діяльності.

11. Загальна характеристика методів психології.
12. Загальні вимоги до організації та проведення психологічного дослідження.
13. Спостереження як метод психології. Можливості використання спостереження в роботі психолога.
14. Принципи наукового спостереження психічних явищ.
15. Побутове і наукове спостереження: порівняльний аналіз.
16. Експеримент і його використання в роботі психолога.
17. Інтерв'ю як метод вивчення психіки.
18. Вимоги до проведення інтерв'ю.
19. Анкетування і його використання в роботі психолога.
20. Вимоги до проведення анкетування.
21. Тестування як метод вивчення психіки.
22. Вимоги до проведення тестування.
23. Вивчення продуктів діяльності як метод психології.
24. Контент-аналіз як метод психології.
25. Проективні методи дослідження психіки.
26. Опитування як метод психології.
27. Психіка як об'єкт загальної психології.
28. Розвиток психіки у філогенезі.
29. Функції психіки.
30. Рівень розвитку психіки і форми поведінки тварин.
31. Виникнення і розвиток свідомості.
32. Порівняльний аналіз психіки тварин і свідомості людини.
33. Структура свідомості.
34. Свідоме і несвідоме.
35. Самосвідомість особистості та її розвиток.
36. Механізми розвитку самосвідомості особистості.
37. Поняття про "Я-концепцію".
38. Самооцінка і рівень домагань як характеристики самосвідомості.
39. Методи дослідження самооцінки і рівня домагань.
40. Вплив "Я-концепції" на можливість самореалізації особистості.
41. "Я-образ" як установка особистості. Модальності "Я".
42. Співвідношення понять "індивід", "особистість", "індивідуальність".
43. Поняття про особистість у психології.
44. Структура особистості.
45. Біологічне і соціальне в структурі особистості.
46. Стадії становлення особистості.

47. Методи вивчення особистості.
48. Рушійні сили формування і розвитку особистості.
49. Стадії становлення особистості.
50. Діяльність як умова розвитку особистості.
51. Основні види діяльності та їх характеристика.
52. Структура діяльності.
53. Формування навичок і вмінь у діяльності.
54. Основні форми прояву психіки та їх взаємозв'язок.
55. Механізми розвитку вищих психічних функцій.
56. Загальна характеристика пізнавальних процесів.
57. Відчуття як пізнавальний процес. Види відчуттів.
58. Сприймання як пізнавальний процес.
59. Умови розвитку чуттєвих форм пізнання дійсності.
60. Пам'ять як психічний процес.
61. Засоби підвищення продуктивності пам'яті.
62. Мислення як пізнавальний процес.
63. Мислення як процес розв'язання завдань.
64. Операції мислення.
65. Види мислення.
66. Засоби активізації мислення.
67. Мислення і мовлення.
68. Уява як специфічний пізнавальний процес.
69. Уява і творчість.
70. Типи темпераменту та їх характеристики.
71. Темперамент і продуктивність діяльності людини.
72. Здібності та їх вплив на успішність діяльності.
73. Загальні та спеціальні здібності, їх характеристика.
74. Умови розвитку здібностей.
75. Пам'ять як психічний процес.
76. Засоби підвищення ефективності пам'яті.
77. Увага та її властивості.
78. Можливості управління увагою.
79. Емоції як психічний процес.
80. Засоби управління емоціями.
81. Воля як регуляція психічної активності людини.
82. Структура вольового акту.
83. Вольові якості та їх розвиток.
84. Спрямованість як головний компонент особистості.
85. Мотив і мотивація.

86. Ціннісні орієнтації особистості.
87. Загальна характеристика психічних станів.
88. Стрес і шляхи його подолання.
89. Характер: сутність і структура.
90. Умови становлення і розвитку характеру.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Ананьев Б. Г.* О проблемах современного человекознания. — 2-е изд. — СПб.: Питер, 2001.
2. *Анастаси А., Урбина С.* Психологическое тестирование. — СПб.: Питер, 2001.
3. *Асмолов А. Г.* Психология личности. — М.: Изд-во МГУ, 1990.
4. *Бодалев А. А.* Психология общения. — М.; Воронеж, 1996.
5. *Божович Л. И.* Избранные психологические труды: проблемы формирования личности. — М.: Междунар. пед. академия, 1995.
6. *Выготский Л. С.* Собрание сочинений: В 6 т. — М.: Педагогика, 1989. — Т. 2, 3.
7. *Гамезо М. В., Домашенко И. А.* Атлас по психологии: Информ.- метод. пособие к курсу “Психология человека”. — М.: Пед. общество России, 2001.
8. *Гиппенрейтер Ю. Б.* Введение в общую психологию. — М.: ЧеРо, “Юрайт”, 2001.
9. *Гриншпун И. Б.* Введение в психологию. — М.: Ин-т практической психологии, 1996.
10. *Грановская Р. М.* Элементы практической психологии. — СПб.: Питер, 1999.
11. *Загальна психологія: Навч. вид. / О. Скрипченко, Л. Долинська, З. Огороднійчук та ін.* — К.: А. П. Н., 1999.
12. *Кон И. С.* В поисках себя: личность и ее самосознание. — М.: Политиздат, 1984.
13. *Костюк Г. С.* Избранные психологические труды. — М.: Педагогика, 1988.
14. *Леонтьев А. А.* Избранные психологические произведения: В 2 т. — М.: Педагогика, 1983. — Т. 1, 2.
15. *Ломов Б. Ф.* Системность в психологии: Избр. психологические труды. — М.: Ин-т практической психологии; Воронеж: МОДЭК, 1996.
16. *Лурия А. Р.* Язык и сознание. — 2-е изд. — М.: Изд-во МГУ, 1998.
17. *Максименко С. Д., Солов'єнко В. О.* Загальна психологія. — К.: МАУП, 1999.

18. Мерлин В. С. Психология индивидуальности: Избр. психологические труды. — М.: Ин-т практической психологии; Воронеж: МОДЭК, 1996.
19. Немов Р. С. Психология: В 3 кн. — 2-е изд. — М.: Просвещение. — Владос, 1995. — Кн. 1.
20. Общая психология: Учебник / Под ред. С. Д. Максименко. — М.: Рефл.-бук; К.: Ваклер, 1999.
21. Общая психология / Сост. Е. И. Рогов. — М.: ВЛАДОС, 1995.
22. Основы психології / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. — 3-те вид. — К.: Либідь, 1997.
23. Павлов И. П. Мозг и психика: Избр. психологические труды. — М.: Ин-т практической психологии; Воронеж, 1996.
24. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / Под ред. А. А. Крылова, С. А. Маничева. — СПб.: Питер, 2000.
25. Психология: Словарь / Под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. — 2-е изд., испр. и доп. — М.: Политиздат, 1990.
26. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. — СПб.: Питер, 2000.
27. Столин В. В. Самосознание личности. — М.: Изд-во МГУ, 1983.
28. Теплов Б. М. Избранные труды: В 2 т. — М.: Педагогика, 1985. — Т. 1.
29. Узнадзе Д. И. Теория установки. — М.: Воронеж, 1997.
30. Хеккаузен Х. Мотивация и деятельность: В 2 т. — М.: Педагогика, 1986. — Т. 1, 2.
31. Шадриков В. Д. Психология деятельности и способности человека. — 2-е изд. — М.: Логос, 1996.
32. Ярошевский М. Г. История психологии. — М.: Академия, 1996.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Загальна психологія”	3
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Загальна психологія”	4
Вказівки до виконання контрольної роботи	11
Завдання для контрольних робіт	11
Питання для самоконтролю	15
Список рекомендованої літератури.....	18

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерна верстка

Н. В. Медведєва
Г. А. Александрова
Т. Г. Замура

Зам. № ВКЦ-1107

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП